

JURNAL.

PENTRU PROPAGAREA SCIINTELOR POSITIVE ÎN ROMANIA.

Redactori: Dr. C. ESSARCU și Lt. D. ANANESCU.

COPINDERE: Instrucția și Educația. — D. Fêtu et Comp. — Apicultura. — Cerbul. — Parfumăria. — Fecundația Artificială.

INSTRUCȚIA SI EDUCAȚIA

Nè se poco lo vi dia, da imputar sono;
Chè quanto io posso dar, tutto vi dono.

Ariosto.

Daca puca vè daŭ nu sunt de imputat
Căci cât pot da tot vè daŭ.

Vorbind, în cele două numere precedente, despre Instrucția superioară și arătând una din lipsele ei cele mai simțite, am făcut pe cititorul serios să înțelegă prin câte grade de instrucție, de educație, de stagiū, de novițiat, de cunoștință practică a lucrurilor trebuie să trecă aceia ce aspiră la periculoasă sarcină de a administra affacerile unei țere, și la dreptul și mai periculos de a governa sau a dirige pe omeni în societate. Ca compliment la cele șise pînă acum punem sub ochi cititorilor noștri rîndurile următoare în care șicem câte-va cuvinte asupra unei infirmități, despre care nu pot a nu vorbi aceia care se ocupă de Educația noastră națională:

GRANDOMANIA.

Este astăzi constatat că numărul alienațiilor (nebunilor) cresce din ce în ce mai mult în toate țerrile Europei, și mulți se tem de a vedea și în țerra noastră malatiile mentale respândindu-se pe o scară întinsă.

Mai multe exemple în adevăr de nebunie provenită din excesul amorului de glorie și de funcțiunii înalte, (*Grandomanie*), precum (după cum ni se spune) și scîntirea intelligenței și semnele de aber-

rație ce se constată în creeri unor înalți funcționari ce de o dată s'aŭ vèdut din nimic în capul scări sociale, par a justifica această temere.

Când un savant cunoscut, Esquirol, șice: „Vițiurile societății măresc numărul săracilor și criminalilor“ exprimă un adevăr; când însă adaogă: „Progresele civilizației înmulțesc numărul nebunilor“ se opresce la suprafața lucrurilor și este în erróre.

Credem din parte-ne că vițiurile și excesele civilizației, iar nu civilizația înșă și trebuie acuzată și în vițiurile Educației trebuie să caute cine-va cauza rëului.

Un organ se imbolnăvesce mai lesne când este mai des excitat, ostenit, chinuit. Acesta e adevărat pentru toate organele economiei, acesta e adevărat pentru unul din organele cele mai delicate și cele mai complicate: creeri.

Daca exercițiul fortifică organele și favorisă dezvoltarea lor, ostenela excesivă, excitarea continuă le slăbesc și le alteră... Așa, că să nu luăm alt exemplu de cât creeri, malatiile acestui organ sunt mai dese la omeni de cât la femei, în orașe mai mult de cât în sate și acesta din cauză că printre omeni mai mult de de cât printre femei, în orașe mai mult de cât în sate se află acele individe alle căror creeri lucrăză continuu și continuu sunt excitați și osteniți, acele individe mai cu sēma cu ambiții vaste și nesățioșe, care șioa și nōptea își turmentă organul cu-

getării pentru a inventa planuri, pentru a combina calculații, pentru a se consuma în cugetări profunde și întuncóse...

Când intră cine-va în amărunturi, și studie într'un mod comparativ diversele forme de alienații mintale la divesi populi și în diversele epoce istorice, constată faptul următor: Ideile predominante în acea epocă prin excesul lor contribuiesc puternic a cletina organul cugetării, a sminti pe ómenii și a îi împinge pe uni pînă a îi face cu totul nebuni, pe alți a îi reduce în acea stare ast-fel în cât Românul să le pótă dice: *le lipsesce o dógă*.

Ast-fel spre exemplu în timpurile mediane când ideile de religie și de superstiție dominau, domina asemenea și numărul nebunilor, *illuminați*, *demonomanii*, *posedați*, și cei care se înțelegéu și erau în relație cu diavolul. Asemenea și la noi unde *Grandomia* a intrat în spiritul și inima cellor mai mult, am avut și avem individe care au înnebunit sau cărora le lipsesce o dógă, reduși în astă stare prin excesul ideilor ce domină în spiritul ómenilor nostri

de a deveni *domni*, *ministri* sau *ómenii mari*.

Ce trebuie să conchidem de aci? Conchidem că există creeri slabi pe care trebuie să menagem și să fortificăm; că se află tendințe predominante într'o societate care nu astéptă de cât o ocașie ca să se manifeste; că trebuie să combatem de timpuriu aceste dispoziții sau direct sau introducând în spirite cunoștințe pozitive și variate, pentru a îndrepta județiul asupra naturei lucrurilor, a desvolta rațiunea prin obicinuința lucrurilor practice și procedurilor științifice, că nu trebuie din contra să excităm și să exaltăm imaginația prin studii întortochiate sau exotice (din alte țerr).

Trebuie mai cu sémă să ne ferim de a favorisa instinctele cele rellé care domină în societate. La noi spre exemplu domină vanitatea, amorul propriu, dorința de a străluci prin d'stinții puerile, și mai presus de tóte ardórea de a avea funcții înalte și a deveni de o dată ministri și ómenii mari.

D'abia eșim din ghióce, dicea un scriitor al Românilor, și vrem a sbura la ministere.

D. FÉTU et Comp. ȘI JURNALUL NATURA.

Am publicat, în numărul 18 al *Naturei*, un articol scris de onorabilul nostru colaborator D. Stăfănescu (profesor de Geologie la Facultatea de științe din București), în care se vorbia despre lespețile de piatră în *mare număr* ce se află depuse pe piața din capul stradei franceze. Ca bucureșcian și ca contribuabil D. Stăfănescu a cređut de datoria sa a atrage atenția Guvernului asupra próstei calității a acestor pietre, pe care publicul le crede destinate pentru facerea trotoriilor.

Priimim de la D. *Fétu et Comp.* ce s'a însărcinat cu facerea trotoriilor și pavarea stradele Moșoie și Francesă, o adresă prin care ne rógă a areta publicului că acelle lespeți pe care le a studiat și analysat D. Stăfănescu nu sunt alle salle ci *a vre unu neguțetor óre-care*.

Dorim cu sinceritate ca acelle pietre să fie mai bine alle *unu neguțetor óre care* (de și nu vrem réul nimulu) de cât alle Companiei *Fétu* pe care o consiliem

de a nu aduce petrele cu care va face trotoriile stradelor sus numite din acelleași localități de unde le a adus pe alle salle *acel neguțetor óre-care*. În acest cas trotoriile vor fi făcute cu o pétră fórté próstă și peste fórté pucin timp contribuabili Bucureștilor se vor vedea din nou expuși a aluneca prin găurile ce nu vor întârđia a se face pe aceste trotorii.

Terminăm, înștiințând pe D. *Fétu et Comp.* că profesorul de Geologie de la Facultatea de științe din București, când ia pana pentru a scrie despre obiectul specialității salle și a vorbi cititorilor *Naturei*, nu póte expune de cât lucruri *serioșe*.

Ați cufundat dar, D. *Fétu et Comp.* adresa noastră cu o altă adresă terminând reclamarea Dumnévoastră prin expresiile urmátóre:

„Deci pentru ca nu cine-va să se înșele a lua *în serioș* celle arátate în menționatul articol, vė rog D-le Redactor, să bine-voiți a da publicității, etc... etc. etc.

APICULTURA SAŢI EDUCAŢIA ALBINELOR.

Architectura albinelor. — Fagurele, după cum şcim toţi, este rezultatul final al industriei albinelor: într'insul se face depositul recoltelor, se clocesc oăle, se nutresc larvele şi se adăpostesc albinele în primele zile ale transformaţiunii lor definitive. La început fagurele este compus numai din ceară şi din propolis¹⁾; însă mai pe urmă i se adaogă şi gogoşi mătăsoşe. Cera este elaborată saŢi făcută în nişce glandule speciale din care trece prin nişce canale în saci ceriferi. Aşti saci se află situaţi între solzii abdomenului (burţi) şi după voia albinei secretă cera sub forma de mici lame saŢi foiţe. Când albina voiesce sa zidescă celule saŢi alveole, ia cu labele dinainte foiţe de ceară, le bagă în gură şi le mestică, amestecându-le cu scuipat. Odată mestecate, foiţele de ceră sunt transformate într'un fel de panglicuţe cu care albina zidesce alveolele. Când celula e terminată albina intră în intru şi potrivesce păreţii ast-felū în câtū nu se mai pōte vedea nici o neregularitate.

Substanţa din care albinele fac cera este miera supusă la o mistuire specială. Când dăm insectelor zaxar, cantitatea de ceră produsă este mare de cât când le dăm miere, fiind-că astă din urmă substanţa nu este compusă numai din zaxar.

Forma celulelor este a unei prisme exagonale: mărimea lor este aceeaşi, afarō de celulele bărbaţilor, care sunt puţin mai largi şi de celulele regale care sunt cele mai spaţioşe, fiind-că regina trebuie crescută în tōtă comoditatea putinciōsă. O celulă regală coprinde de o sută cincī-deci ori mai multă ceră de câtū o celulă ordinară.

Roitul. — În general, prin *Roiū* se înţellege o adunătură de albine; însă apicultorii înţelleg prin astă dicere reunirea unui număr ore-care de albine, avēndū în capul lor o Matcă, care se desparţ dintr'un stup şi se duc sa se stabiliască în altă parte. Causa roitului nu este încă cunoscută: dupe uni autori ar fi immulţirea populaţiunii; după alţi

dorinţa Matcei de a se depărta de reginele cele tinere, de a evita rivalitatea lor. Causa cea mai probabilă este un instinct natural care le îndēmnă de a se respāndi, de a colonisa.

Înainte de a pleca roiul, se fac ore care pregătiri. Cu câte-va zile înainte albinele se duc de vizitează scorburile de copaci, zidurile, coşurile pustii, ca sa vadă unde se pot stabili. Când s'a găsit locul de unele din albine, acestea se duc de vestesc pe cele-lalte şi vin a visita împreună viitoria lor locuinţă. Plecarea se face pe un timp cald şi liniscit de la dece ore de dimineţa pînă la patru ore după amēzi. Epoca roitului se schimbă după temperatură: în ţerrile calde se face în Maiū; în localităţile reci în Iuniū, şi pe munţi pe la finele lui Iuliū.

Plecarea coloniei se anunţa prin ore care semne: Regina incepe a cânta cu câte-va zile înainte; în ziua plecării es albine mai puţine din stup de cât în cele-lalte zile; bărbaţii care sunt aşa de lenesi, în ziua plecării es toţi afară; Matca ocolesce stupul, se plimbă prin tōte colţurile, o mişcare generală se manifestă în tot stupul. Când vine momentul plecării albinele încep a eşi una câte una şi se află în aer împreună cu Matca. Daca se află vre-un arbore în apropiere, câte-va albine se pun pe cracă; cele-lalte sosesc şi se acatā cu labele dinainte unele de altele, ast-fel în cât formează o masă considerabilă spinzurată în aer. În astă stare albiuele aşteptă călăusele care trebuie sa le conducă. După sosirea călăuselor colonia plēcă, şi daca distanţa până la noua locuinţă este prea mare, se mai oprescū ca sa se mai repausese.

Cultivatorii cari se ocupă cu educaţiunea albinelor pândesc cu mare băgare de sēmă momentul roitului şi pregătesc stupa, 'i curăţā şi prind roiul care plēcă. Daca roiul se pune pe vre-un mărăcine mic, e destul sa se pună stupul d'asupra lui şi tōtă colonia intră în intru; când însă este agăţată de vre-o ramură de copaciū

¹⁾ Propolis este un fel de materie resinōsă pe care o fabrică albinele şi cu care se servă ca sa astupe crepaturile fagurilor.

trebuie a pune stupul de desubt și sgudui ramura; roiul neputând resista cade în stup. Une-ori se întemplă ca roiul să se pune pe un trunchiu de copaciu; în cazul acesta trebuie a lega cu o funiă stupul d'asupra roiului și a goni dup' acesta albinele în intru cu o cârpă aprinsă. Dupe ce s'a prins roiul trebuie a astupa stupul la gură cu un sac și al duce ast-fel la stupăria, Acolo dupe obiceiū se întorce stupul cu gura în jos, puindu'l pe un fund de lemn.

Inemiciū albinelor. — Ca tôte vietățile, albinele și aū inemiciū lor: active, adunătore de provisiuni pentru iarnă, trebuie să se găsescă ființe invidiose și lenese care să viiă să le dispute rezultatul muncii lor.

Inemiciū cei mai pușinți periculoși sunt următorii

1. Un fel de brôsce care vin la ușa stupului nôtepa, încep a face sgomot ca să atragă albinele; când acestea sosesc, animalul înșelător le înghite. Spre a evita astă perdere agricultorul trebuie să și pue stupii la o înălțime de câteva palme.

2. Furnicele căroră le place fôrte mult miera și larvele. Spre a le împedica de a se urca în intru stupilor, trebuie ca piciorole acestora să fie puse în nisce vase pline cu apă.

3. Rindurelele, care mai cu sémă când timpul e noros, vin împregiurul stupilor, prind albinele și le duc puilor lor. Trebuie a dârâma cuiburile din pregiurul stupilor.

4. Păiajenii, care prind albinele în pinzele lor, saū vin de le mănincă chiar în intrul stupilor. Trebuie a le rupe casele, și a'i omori când i putem găsi prin crăpăturile stupilor.

Să arătēm acum și inemiciū de care trebuie a se teme mai mult.

1. Vespele. Aceste insecte sunt uni din inemiciū cei mai neimpăcați ai albinelor, intră în stupi, mănincă miera și omoră albinele.

Trebuie a prăpădi toți fagurii de vespe din podurile caselor și din găurile unde se află. În California sêlbaticii ca să pôtă găsi cuiburile vespe-

lor, prind câte-va, le légă cu fir de bumbac și le urméză pină la cuiburi.

2. Găngăunii. Aste insecte locuiesc în copaci găunoși; ca și vespele păzesc albinele, le prind și le mănincă. Miđlocul cel mai sigur pentru a'i distruge este de a afuma scorbura unde și aū locuința cu puciosă aprinsă, saū de a aprinde focul în intru scorburei.

3. Șórecii și nevăstuicile. Aceste animale intru în stupi și mênincă miera și cêra; miđlocul de a se scăpa de dinsele este de a întinde curse. Un alt miđloc este de a pune stupii pe nisce locuri înalte și pe funduri mai late de cât acela al stupului; șórecile se urcă pe piciorole stupului, însă nu pôte merge pe dedesubtul fundului.

4. Vermii saū larvele produse de oăle fluturilor de nôte :

Aceste larve și fac galerii în miđlocul fagurilor și consumă o cantitate considerabilă de cêră. Aste insecte se înmulțesc fôrte lesne și în puțin inundă tot stupul. Singurul miđloc de a se scăpa de dinsele este de a schimba albinele din stupul atacat, căci e cu neputință de a le urmări în galeriile lor.

5. În fine albinele singure se atac între dinsele. Daca se întemplă ca o albină rătăcită să viiă în alt stup, albinele păzitore o pipăie și îndată ce vèdū că e străină o omor. Când un stup n'are destulă provisiune, albinele plécă cu grămada și năvălesc într'un stup vecin; albinele atacate încep lupta și în puțin timp se pôte vedea o mulțime de cadavre. Astă luptă se întemplă mai cu sémă când se taie stupii; albinele sunt atrase de mirosul mierii. Spre a evita lupta trebuie ca agricultorul să acopere bine stupul tăiat în timp de câte-va zile.

Une-ori albinele vin atunci când vèd că păzitorele nu sunt la ușa stupului; intră în intru jefuescū, și plécă numai de cât.

Despre stupărie și despre stupi. — Stupăria este ocolul unde se pun stupii. Alegerea și dispozițiunea acestui local trebuie facute în ore care condițiunii speciale spre a asicura reeșirea stupilor.

Dup' observațiunile făcute de deosebiți apicultori s'a dovedit că, stupăria trebuie se fie pusă spre răsărit, pentru ca albinele să fie mai mafinale și să pótă recolta mai bine merea. Când stupii sunt puși spre apus și când timpul este secetos, insectele es prea târziu și găsec mierea uscată de căldura sórelui, în locu de a fi liquidă și lesne de luat.

Trebuie a evita de a pune stupii aprópe de ziduri și de garduri, unde se pot aduna șopârlele, șórecii, páiajenii și alte lighióne vátémétóre albanelor. Cât despre loc trebuie a fugi de umeđelá, căci aburii de apă produc muceđelá în íntrul stupilor, fac mierea apósă și oțețită, și totu de o dată sunt vátémétóre pentru sănétatea albanelor.

Pentru aceia ce privesce hrana albanelor, trebuie a pune stupii în vecinátatea liveđilor unde esistá flóri în abundență. Stupii din locurile muntóse dau mere multá și fórté bună, fiind că în acelle situațiuni esistá o mulțime de flóri. Locurile unde se cultivá rapița, rișca, varza, napii și alte plante, sunt o bună vecinátate pentru stupi.

În interesul albanelor și al producțiunii lor este neapárat ca stupii să fie puși la adăpost, în íntrul cringurilor sau sub arbori mai mult sau mai puțin depártați.

Plantele favorabile pentru producțiunea mierei sunt fórté numeroșe; numim aci pe cele mai ínseminate, acestea sunt: reseda, teiul, violetele, cimbrul, livanda, hysopul, macul, arțarul, salcia, plopul, coacăzul, agrișul, cépa, dovlécul, pepenile, rosmarinul și altele. Cu cât florile sunt mai numeroșe cu atât recolta merei este mai abundentá; și spre a ínlesni aprovisionarea albanelor este bine a și semána deosebite plante ímpregiurul stupăriei. Când timpul este reu și albinele nu pot să se depártese de locuințele lor, aste plante le prinde fórté bine.

Afaró de plante, albinele au trebuintă și de apă; pentru a satisface astá necesitate trebuie a pune stupii aproape de isvoare sau de cursuri de apă. Când astá condițiune nu se póte ímplini se póte răspândi apă dintr'o butiá pe iarba ce íncepésá stupii.

P. S. Aurelian.

Cerbul nobil.

CERBUL.

“Precum doresce Cerbul isvórele apelor așa și sufletul meu doresce către tine Dómne.,’)

Sublim este acest verset al psalmistului inspirat, când compará dorința ce are cerbul a se adápa în isvórele apelor limpeđi cu dorința ce are sufletul a se adápa în isvórele veritáților eterne.

Acest animal este imagina libertáti, și íntr'adevăr Cerbul este unul dintre animale ce pare a fi

creat spre a ínfrumuseța singurátarea selbelor (pádurilor), a anima retragerile cele mai pacnice alle grádinilor naturei. Forma sa elegantá și ușorá, talia sveltá, membrele flexibile și nervóse, capul lui ímpodobit sau ímat c'un fel de ramure vie ce se re'noesc pe fie-care an; mărimea, ușurința, forța sa, tóte acestea 'l deosebesc de cei-l'álți locuitori ai selbelor, și fiind că este cel mai nobil dintre

dânși servă și la plăcerile cele mai nobile ale omului, la exercițiul vânătorului.

Ce pot face mai bine oameni care ne'ncetă sunt osteniți de prezența celorlalti oameni? Tot-d'auna înconjurați și supărați de mulțime, siliți să se ocupe cu griji și cu treburi streine și cu atât mai genați cu cât sunt puși mai sus; cei mari n'ar simți de cât greutatea mărimii lor, dacă nu s'ar retrage din mulțimea lingușitorilor. Ca să se bucure cineva de sine însuși, ca să și aducă aminte în suflet afecțiunile personale, dorințele secrete, aste sentimente intime, de miș de ori mai prețioase de cât ideile de mărime și de glorie, omul are trebuința de liniste, de singurătate; și care singurătate mai variată, și mai animată decât aceea a vânătorului? ce exercițiu mai sănătos pentru corp? ce repaos mai plăcut pentru spirit decât vânătorul?

Adevăratele noastre plăceri consistă în libera întrebuințare de noi înși-ne, adevăratele noastre bunuri sunt acelea ce ni le dă Natura: cerul, pământul, câmpiile, livezile, pădurile ne înfăcișează bucuria cea mai mare și adevărată mulțumire. Așa dar gustul vânătorului, al pescuitului, al grădinariei și al apiculturii este un gust natural al tuturor.

Cerbiu locuiesc în păduri dese și în general nu se'naltă mult pe munți. Unii trăiesc izolați, alți în trupe numeroase, cei d'antăciu se pot domestici până la un ore care grad (mai cu sémă femelele), dar sunt tot-d'auna fricoși; pe când cei l'alți mai lesne se domesticesc. Aceste animale sunt răspândite în deosebite țări. Elanul și Renul sunt comuni în nordul celor două continente; cerbul comun, ciuta și căprioara se găsesc numai în Europa și'n Asia; alte specii locuiesc în sudul Asiei și al Americii. Forma córnelor lor servă de caracter distinctiv între dânși și diferența ce se observă în privința acésta pare că corespunde până la un ore-care grad cu distribuția geographică a acestor animale. Așa spre ex. córnelor prea late și palmate se vede la cerbiu din regiunile septentrionale, acolo unde zăpada acopere plantele cu care trebuie să se nutrească, precum: Lichenu din Islanda; pe

când aceia care trăiesc în climate temperate și care n'au a se servi cu: córnelor ca să scótă de sub zăpadă păsciunea trebuincioasă; nu pórta în general de cât córne suptiri și rotunde.

În fie-care primă-vară le cad córnelor și le cresc altele; pare că este un raport evident între epoca re'noirii córnelor și activitatea periodică a funcțiilor reproduției; căci la cerbi, la care epoca amorului nu este o stare de crisă, córnelor persistă mai mult d'un an; cerbóica nu pórta córne.

Ancó din luna lui Februarie încep bétărâni a lepăda mai antăciu córnelor, și cei mai tineri în Martie, în Aprilie și chiar în Maiu. Atunci toți se ascund prin păduri, de unde nu esde cât după ce li s'a împodobit capul cu córne noi; se scie că în fie-care an se adaogă la córnelor lor o ramură mai mult, și nu iaú dezvoltarea completă de cât în luna lui August. Atunci începe góna lor care ține aproape trei săptămâni și care pentru aceste animale este un timp de exaltație și de furie mai necredută. Cerbul, obicinuít așa de liniscit și așa de sficios, atunci se face primejdios chiar pentru ómenii; nu mai d'rme, abia mánincă și alérgă în toate părțile prin păduri ce atunci resună de sbicretele lui cele mari.

Dupó epoca amorului cerbi sunt d'o slăbiciune mare și se retrag în locuri abundente ca să se restaureze; în timpul ernelor bărbați și femelele se unesc în turme mari. Cerbóica pórta opt luni și fată în luna lui Maiu sau în Iunie, puiul ce se numesc *faon* o urmédă totă vara și dacă se întâmplă să'i gonéscă câni, se presintă ea și se pune în pericol pentru dânși; crescerea se face în cincii sau șése luni și numa are mare îngrijire de dânși. Cei vechii atribuia acestor animale o viață d'o lungime peste măsură, dar în realitate ei nu trec peste două-đeci sau două-đeci și cincii ani.

Totă viața lor o petrec în libertate prin păduri adăpându-se în isvóre reci și limpedi. Cerbul are vedere bună, odóre (miros) delicată și ureche excellentă; când voiesce să asculte, ridică capu, îndreptéză urechile și atunci aude de departe; când esde

intr'un crâng sau în alt loc pucin mai deschis se opresce ca să privească și să miröse în toate părțile. Este d'un naturel simplu, dar curios și șiret: când 'i fluera sau când 'l chiamă dede parte stă în loc și privește cu óre care admirație trásurile, animalele și ómeni, și dacã vede cã n'au nici arme nici câni urmèzã drumul lor cu mãndrie fãrõ ca sã fugã; se pare cã ascultã cu plãcere buciumu și fluera pãstorilor. În general se teme mãi mult de câni de cât de ómeni, mãnãncã încet, alege nutrimentul seú, și dupõ ce a pãscut cautã sã se odihnescã ca sã rumege cu încetu, cu tóte cã rumegearea nu se face cu așa înlesnire ca la bou. Vocea lui este cu atât mãi puternicã și mãi tremurãtoare cu cât este mãi în vîrstã, cerbõica are vocea mãi slabã; ea nu rãgesce de amor, ci de fricã, cerbul rãgesce fõrte tare în timpul gõnei. El este atunci atât de uimit în cât nu 'i e fricã de nimic, este chiar primejdios la lãtrãturile canilor și se repede cu furie asupra lor; nu bea mãi nimic érna și încõ mãi pucin primãvara 'este destul érba fragedã acoperitã cu roã, dar în cãldurile și uscãciunea veri se duce sã bea apã la isvõre și la fõntãni și în timpul gõnei este așa de mult încãldit în cât cautã a a pretutindini nu numai ca sã 'și potolescã setea ardãtoare, dar

ca sã se scalde și sã 'și recorescã corpul. — Înõtã fõrte bine și e mãi ușor atunci de cât ori când și strebate cu înlesnire rîuri mari; pretind încõ uni cã atrași de odõrea cerbõicelor cerbi se aruncã în mare în timpul gõnei și trec dintr'o insulã în alta la distanțe de mãi multe leghes, sar încõ cu repediciune garduri de cãte un stinjen de înalte.

Mãre este puterea instinctului propagațiunei! Nutrimentul lor este differit dupõ timpuri; tõmna, dupõ gõnã cantã muguri arborilor verði, foile și florile mãrãcinilor etc; érna când ninge, jupõie arbori și se nutrese cu cõje, cu muschi etc. și când se încãldesce se duc sã pascã prin grãne. La începutul primãveri cautã flori de plop, de salcie, de alun, muguri de corn etc; vara aũ sã 'și alégã, dar preferã bóbele de secarã și lemnul arborilor mici. Carnea faonului este bunã de mãncat, a cerbõicei ș'a junelui cerb nu este tocmai rea, dar a cerbilor are un gust neplãcut. — Pelea cerbului se întrebuintezã la facerea teletinelor moi și țepene, din cõrnele lor se fac plãsele la cuține, cutii mici și altele.

Cerbul este un mammifer din ordinul rumegetõrelor împreunã cu boul, capra, óia: animale domestice din care omul trage o mulțime de folõse. A

CEVA DESPRE PARFUMURI.

Parfumãria jõcã un rol însemnat în industria modernã. Origina ei se urcã la cea mãi depãrtatã antiquitate; așa spre ex. se gãsesce la Israeliți, la Chinesi și chiar la Schiți, alle cãror femei, dupõ cum spune Herodot, pisaũ p'o pãtrã lemn de cyparos, de cedru și tãmãie ca sã facã o pastã ce le servea a'și unge figura și membrele. Egypteni aveãu obiceiũ d'a înveli momiile lor cu arome, și mithologia grecilor atribuia nemuritorilor, invenția și obiceiul parfumurilor. În secolul al 4-lea înainte de Christ, luxul parfumurilor ajunsese într'un grad așa de mare în cât întreceape cel de astãdi. „Ca sã se parfume cine-va, ñice un poet, vorbind d'un om de modã, nu muia degetele sale în albatru, obiceiũ commun în timpi trecuți, ci

da drumu la patru porumbei muiați în esențe diferite, fie care purtând un parfum particular deosebit de celle-lalte; ei planaũ în aer și din aripile lor umede făcea sã ploã parfumul pe rochile și vestmintele lor chiar eũ, sã nu liși prea geloși, vorbește poetu, am fost udat cu esență de violet.“

La romanĩ era același obiceiũ, sau mãi bine același abus de parfumũ, spre ex. la ceremonia funebrã a soției salle Poppea, Neron a aprins pe rug mãi multã tãmãie decãt nu produce Arabia într'un an.

Dar sã venim în epocã mãi moderne, în Anglia în al 15-lea an al regnului Elisabethi, când Eduard de Vere, contele de Oxford întorcẽndu-se din Italia, aduse nisce mãnuși, o haĩnã de pele par-

fumată și deosebite alte noutăți Într'acest an chiar, țice un cronicar, regina a avut o pereche de mânuși parfumate și Elisabetha era așa de fericită de astă nouă podobă în cât 'și-a scos portretu cu mânuși, în mâni. Dup' aceea îndată esențele de ori ce natură se 'nmulțiră și deveniră la modă. D. Reveil citéză în privința acésta un act fôrte curios din parlamentul Angliei coprinđend cele următore: Tôte femeile de ori ce etate, de ori ce rang, profesie sau condiție, vergină, măritată sau văduvă care de la data accetui act, va incela, va amăgi și va trage la maritađiă pe vre unul din supuși majestăți salle prin parfumuri, prin pěr strein, creponuri de Spania, corsete de oțel, panere, pantofi cu toc și șolduri false, va fi supusă la pedépsa prevéđută prin legea actuală în vigóre în contra vrăjitoriei și alte manopere, și maritagiul se va declara de anulat. . . Români fusseseră tributari ai Galilor pentru parfumărie și cei mai mulți artisti din Roma crau Galii. Tradițiunile nu s'au perdit: Grigorie de Tours vorbesce de arta cu care Clotilda, Brunehalta și Galsuinda înăl-

țau strelucirea frumuseței lor. prin parfumuri Printre darurile ce Haroun-al-Raschid trimite lui Carol cel mare, figuréză și parfumuri; cruciatele adusseră în Europa esențe nuoi al căror număr crescu prin descoperirea Americei.

Sub ducii de Valois, obiceiul parfulului mergea până la abus în Franția. Un autor engles D. Piesse vorbind de parfumuri începe a expune theoria odórelor. face un tabloú de volatilitatea lor, însemnéză proprietățile lor optice și fornézá o adevérată gammă musicală, în care sunt aședate în poziția correspunđetóre effectului lor asupra simțurilor. Se scie cum cei vechi după baie aveaú obiceiú să 'și ungé corpul cu arome; ei priveaú parfumurile nu numai ca un homagiú cuviincios Deilor, dar încă un semn de presenta lor. La poeți Divinitățile nu se manifestaú nici o dată fără să anuncie aparițiunea lor, respândind împrejurul lor odóre de ambrosie Ori cum va fi parfumurile tari exită simțurile si sunt vătémătore, cele slabe și plăcute sunt tolerate numai dómnelor. A.

FECUNDATIA ARTIFICIALĂ.

O THEORIE ÎNDRĂSNÉȚĂ.

De cât-va timp un învățat profesor din Franța D. Coste se ocupă cu multă ardóre de un subiect ce interesă fôrte mult atât sciința cât și îmbunătățirile alimentației publice. Acest subiect este fecundatia artificială a animalelor. De mult timp și de mulți se scie că ouele de găină se pot incuba (cloci) fără intervenția găinei, și se pot scóte pui fără cloșcă. D. Coste a aplicat aceste noțiuni și asupra altor animale, precum: pesci și mai cu sémă stridiile. Milióné de stridii se cresc și se înmulțesc astăzi pe cóstele Normandiei (Franța) în canalul Lamanch, grație ajutórelor ce sciința a adus acestei ramuri de commerciú și industriă ce a devenit immensă.

Dar iată o theorie fôrte îndrăsnéță, emisă de un savant din Geneva (Thuzy), theorie care face mult sgomot în sciința. In virtutea acestei theorii ar fi cu ptință ca după voie, să póťă cine-va face pe un animal să producă pui masculi sau pui femelle.

Să nu se mire cititori noștri de o asemenea idee. Grație immenselor progrese ce face în fiecare și sciința, nu este fôrte temerariú de a țice că va veni o și în care theoria despre care vorbim se va justifica prin facte și experiențe numeroșe.

D. Coste, care a presintat asupra acestei quești un interesant memoriú Academiei de sciințe din Paris, anunță că va întreprinde o serie de încercări și de experințe asupra mammiferilor și animalelor care nu fac de cât nu puiú. Nu e de mirare că D. Coste ne va anunța într'o și că a găsit miđlocul de a face ca cutare animal (vaca sau óia sp. ex.) să nu fete de cât pui masculi (boi și miei), asemenea și pentru alte animale... asemenea póťe și pentru... om. Va fi într'adevăr o fôrte mare și curiosă descoperire aceea, în virtutea căria cutare sau cutare căsătorie să póťă avea baeși sau fete... după plac!...